

[Home](#) > [Search form](#) > [List of results](#) > [Documents](#)

Language of document :

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)
z dnia 22 grudnia 2010 r.(*)

Własność intelektualna – Dyrektywa 91/250/EWG – Ochrona prawna programów komputerowych – Pojęcie każdej formy wyrażenia programu komputerowego – Kwestia uwzględnienia w tym pojęciu graficznego interfejsu użytkownika – Prawo autorskie – Dyrektywa 2001/29/WE – Prawo autorskie i prawa pokrewne w społeczeństwie informacyjnym – Transmisja telewizyjna graficznego interfejsu użytkownika – Publiczne udostępnienie utworu

W sprawie C-393/09

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Nejvyšší správní soud (Republika Czeska) postanowieniem z dnia 16 września 2009 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 5 października 2009 r., w postępowaniu:

Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany

przeciwko

Ministerstvu kultury,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes izby, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis (sprawozdawca), J. Malenovský i T. von Danwitz, sędziowie,
rzecznik generalny: Y. Bot,
sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,
uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 2 września 2010 r.,
rozważywszy uwagi przedstawione:

w imieniu Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany przez I. Juřenę, advokát,
w imieniu rządu czeskiego przez M. Smolka oraz D. Hadrouška, działających w charakterze pełnomocników,
w imieniu rządu fińskiego przez J. Heliskoskiego, działającego w charakterze pełnomocnika,
w imieniu Komisji Europejskiej przez H. Krämera i P. Ondrůška, działających w charakterze pełnomocników,
po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 14 października 2010 r.,
wydaje następujący

Wyrok

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 ust. 2 dyrektywy Rady 91/250/EWG z dnia 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych (Dz.U. L 122, s. 42) oraz art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167, s. 10).

Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany (stowarzyszeniem zajmującym się ochroną programów komputerowych, zwanym dalej „BSA”) a Ministerstvem kultury w przedmiocie odmowy przez Ministerstvo kultury udzielenia BSA zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do programów komputerowych.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

Na podstawie art. 10 ust. 1 Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej, figurującego w załączniku 1C do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), podpisanego w Marakeszu w dniu 15 kwietnia 1994 r. i zatwierdzonego decyzją Rady 94/800/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji porozumień będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (Dz.U. L 336, s. 1) (zwanego dalej „porozumieniem TRIPS”):

„Programy komputerowe, zarówno w kodzie źródłowym, jak przedmiotowym [obiektywnym], będą chronione jak dzieła literackie na podstawie konwencji berneńskiej [(Akt paryski z dnia 24 lipca 1971 r.), w brzmieniu uwzględniającym zmiany z dnia 28 września 1979 r. (zwanej dalej »konwencją berneńską«)]”.

Uregulowania Unii

Dyrektywa 91/250

Motyw siódmy, dziesiąty i jedenasty dyrektywy 91/250 mają następujące brzmienie:

„do celów niniejszej dyrektywy pojęcie »program komputerowy« obejmuje programy w jakiegokolwiek formie, włącznie z programami zintegrowanymi ze sprzętem komputerowym; pojęcie to obejmuje

również przygotowawcze prace projektowe prowadzące do rozwoju programu komputerowego, z zastrzeżeniem, że charakter prac przygotowawczych jest taki, że program komputerowy może korzystać z nich na późniejszym etapie;

[...]

rolą programu komputerowego jest wejście w kontakt i wspólne funkcjonowanie z innymi częściami składowymi systemu komputerowego i użytkownikami; w tym celu logiczne i, w miarę potrzeb, fizyczne wzajemne połączenia i wzajemne oddziaływanie są wymagane, aby pozwolić wszystkim elementom oprogramowania i sprzętu komputerowego funkcjonować z innym oprogramowaniem, sprzętem komputerowym i użytkownikami we wszelkich formach działania do jakich są przeznaczone;

części programu umożliwiające takie wzajemne połączenia i wzajemne oddziaływanie między elementami oprogramowania i sprzętu komputerowego są ogólnie znane pod nazwą »interfejsów«.

Artykuł 1 dyrektywy 91/250 stanowi:

„1. Zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy państwa członkowskie chronią prawem autorskim programy komputerowe w taki sposób jak dzieła literackie w rozumieniu Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych. Do celów niniejszej dyrektywy termin »programy komputerowe« obejmuje ich przygotowawczy materiał projektowy.

2. Zgodnie z niniejszą dyrektywą ochronie podlega każda forma wyrażenia programu komputerowego. Koncepcje i zasady, na których opierają się wszystkie elementy programu komputerowego, włącznie z tymi, na których opierają się ich interfejsy, nie podlegają ochronie prawa autorskiego na podstawie niniejszej dyrektywy.

3. Program komputerowy podlega ochronie, jeżeli jest oryginalny w takim rozumieniu, że jest własną intelektualną twórczością jego autora. Żadnych innych kryteriów nie stosuje się przy dokonywaniu jego kwalifikacji do ochrony”.

Dyrektywa 2001/29

Motywy 9 i 10 dyrektywy 2001/29 wskazują:

„Wszelka harmonizacja praw autorskich i pokrewnych opiera się na wysokim poziomie ochrony, odkąd [ponieważ] prawa te mają zasadnicze znaczenie dla twórczości intelektualnej. Ich ochrona zapewnia utrzymanie i rozwój kreatywności w interesie autorów, artystów wykonawców, producentów, konsumentów, kultury i gospodarki, jak również szerokiej publiczności. Własność intelektualną uznano więc za integralną część własności.

Autorzy i artyści wykonawcy, aby móc kontynuować swoją twórczą i artystyczną pracę, muszą otrzymywać stosowne wynagrodzenie za korzystanie z ich utworów, tak samo jak producenci, aby móc finansować tę pracę. Wytworzenie produktów takich jak fonogramy, filmy lub produkty multimedialne oraz takie usługi jak usługi »na żądanie« wymagają znacznych nakładów inwestycyjnych. Dla zagwarantowania takiego wynagrodzenia i uzyskania zadowalającego przychodu z tych inwestycji konieczna jest właściwa ochrona prawa własności intelektualnej”.

Motywy 20 i 23 dyrektywy 2001/29 precyzują:

„Niniejsza dyrektywa opiera się na zasadach i regułach już ustanowionych przez dyrektywy obowiązujące w tym obszarze, w szczególności w [dyrektywie 91/250], i rozwija te zasady i reguły oraz umieszcza je w perspektywie społeczeństwa informacyjnego. Przepisy niniejszej dyrektywy nie naruszają przepisów wyżej [wymienionej dyrektywy], chyba że niniejsza dyrektywa stanowi inaczej.

[...]

Niniejsza dyrektywa powinna bardziej zharmonizować obowiązujące prawo autora do publicznego udostępniania utworu. Prawo to należy rozumieć w szerszym znaczeniu jako obejmujące każde udostępnianie utworu odbiorcom nieznanym się w miejscu, z którego przekazywanie pochodzi. Prawo to obejmuje każdą publiczną transmisję lub retransmisję utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym nadawanie programów; prawo to nie powinno obejmować żadnych innych działań”.

Artykuł 1 dyrektywy 2001/29 stanowi:

„1. Niniejsza dyrektywa dotyczy ochrony prawnej praw autorskich i pokrewnych w ramach rynku wewnętrznego, ze szczególnym uwzględnieniem społeczeństwa informacyjnego.

2. Poza przypadkami wymienionymi w art. 11 niniejsza dyrektywa pozostawia niezmiennymi przepisy wspólnotowe i w żaden sposób nie narusza tych przepisów dotyczących:

a) ochrony prawnej programów komputerowych;

[...]”.

Zgodnie z art. 2 lit. a) dyrektywy 2001/29:

„Państwa członkowskie przewidują wyłączne prawo do zezwalania lub zabraniań bezpośredniego lub pośredniego, tymczasowego lub stałego zwielokrotniania utworu, przy wykorzystaniu wszelkich środków i w jakiegokolwiek formie, w całości lub częściowo:

a) dla autorów – w odniesieniu do ich utworów”.

Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 stanowi:

„Państwa członkowskie powinny zapewnić autorom wyłączne prawo do zezwalania lub zabraniań na jakiegokolwiek publiczne udostępnianie ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie”.

Uregulowania krajowe

Dyrektywa 91/250 została transponowana do prawa czeskiego poprzez zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (ustawy nr 121/2000 o prawie autorskim, prawach pokrewnych i zmianie niektórych ustaw) z dnia 7 kwietnia 2000 r. (zwanej dalej „ustawą o prawie autorskim”).

Na podstawie art. 2 ust. 1 tej ustawy przedmiotem prawa autorskiego jest każdy utwór literacki i każdy twórczy utwór artystyczny autora wyrażony w jakiegokolwiek formie obiektywnie postrzegalnej, w tym w formie elektronicznej, trwałej lub tymczasowej, niezależnie od jego zasięgu, przeznaczenia i znaczenia.

Artykuł 2 ust. 2 wspomnianej ustawy wskazuje, że program komputerowy jest również uznawany za utwór, pod warunkiem że jest oryginalny, to znaczy że stanowi własną twórczość intelektualną autora.

Zgodnie z art. 65 ust. 1 przywołanej ustawy:

„1. Program komputerowy, niezależnie od formy, w jakiej został wyrażony, w tym przygotowawczy materiał projektowy, jest chroniony w taki sposób jak utwór literacki.

2. Koncepcje i zasady, na których opiera się każdy z elementów programu komputerowego, włączając w to elementy, które stanowią podstawę połączenia z innym programem, nie są objęte ochroną przewidzianą w niniejszej ustawie”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

W dniu 9 kwietnia 2001 r. BSA, działając jako stowarzyszenie, złożyło w Ministerstwie kultury na podstawie art. 98 ustawy o prawie autorskim wniosek o udzielenie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do programów komputerowych. BSA określiła zakres tych praw w piśmie z dnia 12 czerwca 2001 r.

Wniosek ten został oddalony, podobnie jak odwołanie wniesione od decyzji odmownej. BSA zaskarżyło zatem te decyzje do Vrchní soudu v Praze.

W następstwie stwierdzenia nieważności obu tych decyzji przez Nejvyšší správní soud, do którego sprawa została przekazana, Ministerstwo kultury wydało w dniu 14 kwietnia 2004 r. nową decyzję, w której ponownie odmówiło uwzględnienia wniosku BSA. W związku z tym BSA odwołało się od tej decyzji do Ministerstwa kultury, które uchyliło tę decyzję odmowną.

W dniu 27 stycznia 2005 r. Ministerstwo kultury wydało nową decyzję, w której po raz kolejny z jednej strony odmówiło uwzględnienia wniosku BSA ze względu w szczególności na fakt, że ustawa o prawie autorskim chroni jedynie kod obiektowy i kod źródłowy programu komputerowego, natomiast w żadnym wypadku rezultatu wyświetlenia programu na ekranie komputera, ponieważ graficzny interfejs użytkownika stanowi jedynie przedmiot ochrony przed nieuczciwą konkurencją; z drugiej strony stwierdziło, że choć zbiorowe zarządzanie programami komputerowymi jest teoretycznie możliwe, to jednak obligatoryjne zbiorowe zarządzanie nie było brane pod uwagę, zaś fakultatywne zbiorowe zarządzanie nie jest skuteczne.

BSA wniosło odwołanie od tej decyzji, które Ministerstwo kultury oddaliło decyzją z dnia 6 czerwca 2005 r. W następstwie oddalenia tego odwołania, stowarzyszenie to zaskarżyło tę ostatnią decyzję do Městský soudu v Praze. W skardze BSA podnosiło, że definicja programu komputerowego zawarta w art. 2 ust. 2 ustawy o prawie autorskim dotyczy również graficznego interfejsu użytkownika. Jego zdaniem program komputerowy można postrzegać zarówno w kategoriach kodu obiektowego lub kodu źródłowego, jak i w kategoriach sposobu komunikacji (interfejs komunikacyjny).

W następstwie oddalenia jego odwołania przez Městský soud v Praze BSA wniosło kasację do Nejvyšší správní soudu. BSA twierdzi, że program komputerowy jest używany, jeżeli zostaje wyświetlony na ekranie użytkownika i w konsekwencji taki sposób użycia musi być chroniony przez prawo autorskie.

Powziąwszy wątpliwość co do wykładni przepisów dyrektyw 91/250 i 2001/29, Nejvyšší správní soud postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy wykładni art. 1 ust. 2 dyrektywy [91/250] należy dokonywać w ten sposób, że do celów ochrony przyznanej przez prawo autorskie programowi komputerowemu jako utworowi autorskiemu w rozumieniu tej dyrektywy pojęcie każdej formy wyrażenia programu komputerowego obejmuje także graficzny interfejs użytkownika programu komputerowego lub jego część?

2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy nadawanie transmisji telewizyjnej, która umożliwia odbiorcom zmysłowe postrzeganie graficznego interfejsu użytkownika programu komputerowego lub jego części, aczkolwiek bez możliwości aktywnego używania tego programu, stanowi publiczne udostępnianie chronionego utworu lub jego części w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy [2001/29]?”.

W przedmiocie właściwości Trybunału

Z postanowienia odsyłającego wynika, że stan faktyczny w postępowaniu przed sądem krajowym zaistniał przed przystąpieniem Republiki Czeskiej do Unii Europejskiej. W istocie pierwsza decyzja Ministerstwa kultury została wydana w dniu 20 lipca 2001 r.

Jednakże w następstwie poszczególnych środków zaskarżenia wniesionych przez BSA Ministerstwo kultury wydało nową decyzję w dniu 27 stycznia 2005 r., na mocy której po raz kolejny odmówiło uwzględnienia wniosku BSA. To ostatnie, po bezskutecznym odwołaniu się od tej nowej decyzji do Ministerstwa kultury, zdecydowało się wnieść skargę do sądu krajowego w celu stwierdzenia przez niego nieważności tej decyzji.

Należy zaznaczyć, że po pierwsze, decyzja zaskarżona w postępowaniu przed sądem krajowym została wydana po przystąpieniu Republiki Czeskiej do Unii Europejskiej i reguluje sytuację na przyszłość, a nie w odniesieniu do przeszłości, a po drugie, sąd krajowy zwraca się do Trybunału z pytaniem dotyczącym przepisów prawa Unii mających zastosowanie w zawisłym przed nim sporze (zob. wyrok z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie C-64/06 Telefónica O2 Czech Republic, Zb.Orz. s. I-4887, pkt 21).

Jeśli pytania prejudycjalne dotyczą wykładni prawa Unii, Trybunał orzeka, nie będąc zasadniczo zobowiązany do badania okoliczności, w których sądy krajowe zostały skłonione do przekazania Trybunałowi pytań i w których zamierzają zastosować przepis prawa Unii, o którego wykładnię zwróciły

się do Trybunału (zob. wyrok z dnia 5 grudnia 1996 r. w sprawie C-85/95 Reisdorf, Rec. s. I-6257, pkt 15; ww. wyrok w sprawie Telefónica O2 Czech Republic, pkt 22).

Inaczej byłoby jedynie w przypadku, gdyby albo przepis prawa Unii poddany wykładni Trybunału nie miał zastosowania do okoliczności faktycznych sporu przed sądem krajowym, które miały miejsce przed przystąpieniem nowego państwa członkowskiego do Unii Europejskiej, albo gdyby było oczywiste, że wspomniany przepis nie może mieć zastosowania (zob. ww. wyrok Telefónica O2 Czech Republic, pkt 23).

W niniejszej sprawie nie mamy jednak do czynienia z taką sytuacją. W związku z tym Trybunał jest właściwy do dokonania wykładni wskazanych przez sąd krajowy dyrektyw i powinien udzielić odpowiedzi na zadane przez niego pytania.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

W pytaniu pierwszym sąd krajowy dąży zasadniczo do ustalenia, czy graficzny interfejs użytkownika danego programu komputerowego jest formą wyrażenia tego programu w rozumieniu art. 1 ust. 2 dyrektywy 91/250 i korzysta w związku z tym z wynikającej z tej dyrektywy ochrony przyznanej programom komputerowym w prawie autorskim.

Dyrektywa 91/250 dostarcza definicji pojęcia każdej formy wyrażenia programu komputerowego.

W tych okolicznościach pojęcie to należy definiować, mając na uwadze brzmienie i kontekst przepisu art. 1 ust. 2 dyrektywy 91/250, w którym jest ono zawarte, oraz w świetle ogólnych celów, do których dąży ta dyrektywa, i przepisów prawa międzynarodowego (zob. analogicznie wyrok z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie C-5/08 Infopaq International, Zb.Orz. s. I-6569, pkt 32).

Zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy 91/250 programy komputerowe są chronione prawem autorskim w taki sposób jak dzieła literackie w rozumieniu konwencji berneńskiej. Artykuł 1 ust. 2 tej dyrektywy rozciąga tę ochronę na każdą formę wyrażenia programu komputerowego.

Pierwsze zdanie motywu siódmego dyrektywy 91/250 wskazuje, że do celów tej dyrektywy pojęcie „program komputerowy” obejmuje programy w jakiegokolwiek formie, włącznie z programami zintegrowanymi ze sprzętem komputerowym.

W tym zakresie należy się odnieść do art. 10 ust. 1 porozumienia TRIPS, zgodnie z którym programy komputerowe, zarówno w kodzie źródłowym, jak i obiektowym, są chronione jak dzieła literackie na podstawie konwencji berneńskiej.

Wynika stąd, że kod źródłowy i kod obiektowy programu komputerowego stanowią formy jego wyrażenia, które zasługują w związku z tym na objęcie ich ochroną przyznaną programom komputerowym przez prawo autorskie na podstawie art. 1 ust. 2 dyrektywy 91/250.

Stąd przedmiot ochrony przyznanej w tej dyrektywie obejmuje program komputerowy we wszystkich jego formach wyrażenia, które umożliwiają jego powielanie w różnych językach informatycznych, takich jak kod źródłowy i kod obiektowy.

Należy również podkreślić znaczenie drugiego zdania motywu siódmego dyrektywy 91/250, zgodnie z którym termin „program komputerowy” obejmuje również przygotowawcze prace projektowe prowadzące do rozwoju programu komputerowego, z zastrzeżeniem, że charakter prac przygotowawczych musi pozwalać na stworzenie programu komputerowego na późniejszym etapie.

Zatem przedmiot ochrony dyrektywy 91/250 obejmuje formy wyrażenia programu komputerowego jak również przygotowawcze prace projektowe pozwalające na, odpowiednio, powielanie lub późniejsze stworzenie takiego programu.

Jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 61 swojej opinii, każda forma wyrażenia programu komputerowego musi być chroniona od chwili, gdy jej odtworzenie prowadziłoby do odtworzenia samego programu, pozwalając w ten sposób komputerowi na wypełnienie jego funkcji.

Zgodnie z motywami dziesiątym i jedenastym dyrektywy 91/250 interfejsy są częściami programu komputerowego umożliwiającymi wzajemne połączenie i interakcję wszystkich elementów oprogramowania i sprzętu komputerowego z innym oprogramowaniem i sprzętem, jak również z użytkownikami, tak aby stały się one w pełni funkcjonalne.

W szczególności graficzny interfejs użytkownika jest interfejsem interakcji, pozwalającym na komunikację pomiędzy programem komputerowym a użytkownikiem.

W związku z tym graficzny interfejs użytkownika nie pozwala na powielanie tego programu komputerowego, lecz stanowi po prostu element tego programu, za pomocą którego użytkownicy wykorzystują właściwości omawianego programu.

Wynika stąd, że interfejs ten nie stanowi formy wyrażenia programu komputerowego w rozumieniu art. 1 ust. 2 dyrektywy 91/250 oraz że w konsekwencji nie może korzystać ze szczególnej ochrony przyznanej na mocy tej dyrektywy programom komputerowym w prawie autorskim.

Jednakże nawet jeśli formalnie sąd krajowy ograniczył swe pytanie do wykładni art. 1 ust. 2 dyrektywy 91/250, okoliczność tego rodzaju nie stanowi przeszkody w dostarczeniu mu przez Trybunał wszystkich elementów wykładni prawa Unii, które mogą być użyteczne dla rozstrzygnięcia zawisłej przed nim sprawy, bez względu na to, czy sąd ten zawarł owe kwestie w treści swego pytania, czy też nie (zob. podobnie wyrok z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie C-392/05 Alevizos, Zb.Orz. s. I-3505, pkt 64 i przytoczone tam orzecznictwo).

W tym zakresie należy sprawdzić, czy graficzny interfejs użytkownika programu komputerowego może korzystać z ochrony przewidzianej w ogólnych przepisach prawa autorskiego zgodnie z dyrektywą 2001/29.

Trybunał orzekł, że prawo autorskie w rozumieniu dyrektywy 2001/29 może znajdować zastosowanie jedynie w stosunku do utworu, który jest oryginalny w tym sensie, że stanowi wyraz własnej twórczości intelektualnej swego autora [zob. podobnie odnośnie do art. 2 lit. a) dyrektywy 2001/29

ww. wyrok w sprawie Infopaq International, pkt 33–37].

W konsekwencji graficzny interfejs użytkownika może korzystać, jako utwór, z ochrony przewidzianej w prawie autorskim, jeżeli stanowi wyraz własnej twórczości intelektualnej swego autora.

Zadaniem sądu krajowego jest ustalenie, czy jest tak w okolicznościach toczącego się przed nim sporu.

Dokonując swojej oceny, sąd krajowy będzie musiał wziąć pod uwagę w szczególności swoisty układ bądź konfigurację wszystkich elementów składowych będących częścią graficznego interfejsu użytkownika, w celu ustalenia tych, które spełniają kryterium oryginalności. W tym zakresie kryterium to nie będzie spełnione przez elementy składowe graficznego interfejsu użytkownika cechujące się wyłącznie ich funkcją techniczną.

W istocie, jak wskazuje rzecznik generalny w pkt 75 i 76 swojej opinii, kryterium oryginalności nie jest spełnione, jeśli sposób wyrażenia tych elementów jest podyktowany ich funkcją techniczną, ponieważ różne sposoby wyrażenia zamysłu są tak ograniczone, że sam zamysł i jego wyraz spajają się w jedno.

W sytuacji takiej elementy składowe graficznego interfejsu użytkownika nie pozwalają autorowi na wyrażenie swojej twórczej inwencji w sposób oryginalny i stworzenie rezultatu stanowiącego własną twórczość intelektualną autora.

W świetle powyższych rozważań na pierwsze z przedstawionych pytań należy odpowiedzieć, że graficzny interfejs użytkownika nie stanowi formy wyrażenia programu komputerowego w rozumieniu art. 1 ust. 2 dyrektywy 91/250 i nie może korzystać z ochrony przewidzianej w prawie autorskim dla programów komputerowych na podstawie tej dyrektywy. Niemniej jeśli taki interfejs stanowi wyraz własnej twórczości intelektualnej swego autora, może on korzystać z przewidzianej w prawie autorskim ochrony jako utwór, zgodnie z dyrektywą 2001/29.

W przedmiocie pytania drugiego

W swoim drugim pytaniu sąd krajowy dąży zasadniczo do ustalenia, czy transmisja telewizyjna graficznego interfejsu użytkownika stanowi publiczne udostępnienie utworu chronionego prawem autorskim w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29.

Zgodnie z tym przepisem państwa członkowskie powinny zapewnić autorom wyłączne prawo do zezwalania lub zabrania na jakiegokolwiek publiczne udostępnianie ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając w to podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

Z motywu 23 dyrektywy 2001/29 wynika, że pojęcie publicznego udostępniania należy rozumieć szeroko. Taka interpretacja jest ponadto konieczna, aby osiągnąć podstawowy cel dyrektywy, jakim zgodnie z jej motywami 9 i 10 jest zagwarantowanie wysokiego poziomu ochrony między innymi na rzecz autorów, umożliwiając im otrzymanie stosownego wynagrodzenia za korzystanie z ich utworów, polegające w szczególności na ich publicznym udostępnianiu (wyrok z dnia 7 grudnia 2006 r. w sprawie C-306/05 SGAE, Zb.Orz. s. I-11519, pkt 36).

Wynika stąd, że w zasadzie transmisja telewizyjna utworu stanowi publiczne udostępnianie, w stosunku do którego jego autorowi przysługuje wyłączne prawo zezwolenia bądź zakazania.

Ponadto, jak wynika z pkt 46 niniejszego wyroku, graficzny interfejs użytkownika może stanowić własną twórczość intelektualną jego autora.

Jednakże jeśli w ramach transmisji telewizyjnej danego programu wyświetlony jest graficzny interfejs użytkownika, to interfejs ten udostępniany jest telewidzom wyłącznie w sposób pasywny, bez możliwości jego aktywnego użycia. Nie mogą oni skorzystać z funkcji omawianego interfejsu polegającej na umożliwianiu interakcji pomiędzy programem komputerowym a użytkownikiem. Zważywszy na to, że poprzez transmisję telewizyjną graficzny interfejs użytkownika nie jest udostępniony publicznie w sposób umożliwiający poszczególnym osobom uzyskanie dostępu do kluczowego elementu charakteryzującego interfejs, czyli funkcji interakcji z użytkownikiem, nie ma tu miejsca publiczne udostępnienie graficznego interfejsu użytkownika w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29.

W konsekwencji na drugie z przedstawionych pytań należy odpowiedzieć, że transmisja telewizyjna graficznego interfejsu użytkownika nie stanowi publicznego udostępnienia utworu chronionego prawem autorskim w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29.

W przedmiocie kosztów

Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Graficzny interfejs użytkownika nie stanowi formy wyrażenia programu komputerowego w rozumieniu art. 1 ust. 2 dyrektywy Rady 91/250/EWG z dnia 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych i nie może korzystać z ochrony przyznanej w prawie autorskim programom komputerowym na podstawie tej dyrektywy. Niemniej jeśli taki interfejs stanowi wyraz własnej twórczości intelektualnej swego autora, może on korzystać z przewidzianej w prawie autorskim ochrony jako utwór, zgodnie z dyrektywą 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym.

Transmisja telewizyjna graficznego interfejsu użytkownika nie stanowi publicznego udostępniania utworu chronionego prawem autorskim w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29.

Podpisy

* Język postępowania: czeski.